
Atrium

Barbara Surma

Atrium w Rzymie
(fot. BS)

Atrium w metodzie Katechezy Dobrego Pasterza stanowi ważny aspekt metodyczny. Podstawy jego funkcjonowania opracowane są na założeniach pedagogicznych Marii Montessori. Atrium to przygotowane dla rozwoju duchowego dziecka otoczenie, rozumiane jako przedsionek Kościoła, w którym pierwsi chrześcijanie gromadzili się w celu fizycznego i duchowego przygotowania na spotkanie z Chrystusem w chlebie eucharystycznym.

Zdaniem S. Cavalletti: „Atrium jest wspólnotą, w której DZIECI od najwcześniejszych lat razem z DOROSŁYMI żyją religijnym doświadczeniem, które pomaga im wejść w szerszą wspólnotę rodzinną, kościelną, społeczną. Jest miejscem modlitwy, w którym praca i nauka spontanicznie zamienia się w medytację, modlitwę, kontemplację i w radosne doświadczenie. Jest również miejscem, w którym jedynym Mistrzem – Nauczycielem jest Chrystus. Dzieci i dorośli wspólnie pochylają się nad Jego Słowem i próbują wkrazać w tajemnicę celebracji liturgicznej”. Przekaz chrześcijańskiego orędzia w omawianej metodzie ma charakter celebracji. Prezentowane tematy są tymi, na które wskazały dzieci swym zainteresowaniem oraz oznakami szczególnej radości, rozumianej jako przejaw zaspokojenia ich duchowych potrzeb. Tematy te bezpośrednio wypływają z Biblii i liturgii. Dzieciom młodszym pomaga się zrozumieć znaczenie liturgii, poprzez zatrzymanie się na sakramentach: chrztu św. i eucharystii, a także osobistą modlitwę. Kolejnym krokiem jest zagłębianie się w historię zbawienia. W jej głoszeniu zastosowano metodologię biblijną opartą na typologii, która polega na odczytywaniu poszczególnych etapów zbawienia opisanych w Starym Testamencie w nowym świetle, jakim jest Zbawienie i oczekiwanie na powtórne przyjście Mesjasza.

Dzieci w atrium mają możliwość przeżywania dwóch ważnych okresów w życiu Kościoła powszechnego związanych z historią zbawienia, a mianowicie Bożego Narodzenia oraz Wielkanocy.

Spotkania katechetyczne odbywają się raz w tygodniu i trwają co najmniej dwie godziny. Jak potwierdza doświadczenie, jest to wystarczający czas na wyciszenie się, poznanie nowego tematu, pracę indywidualną, która stopniowo przechodzi w modlitwę. Nauczyciel w trakcie trwania katechezy, prowadzi zajęcia grupowe w ściśle określonym czasie, nie dłuższym niż 20 min. Pozostały czas dziecko wykorzystuje na własną aktywność: kopiuje rysunki, teksty, wykonuje prace techniką kolażu, przygotowuje ołtarz, wiesza ornaty, porusza figurami obrazującymi poszczególne wydarzenia opisane w Ewangelii. W atrium dzieci mają możliwość przygotowania się do Pierwszej Komunii Świętej, również do wczesnej. Odbywa się to w sposób bardzo uroczysty zgodnie z wewnętrzną potrzebą dzieci i ich gotowością do przyjęcia Pana Jezusa. Istotne jest zrozumienie, że katecheza nie kończy się w chwili przyjęcia tego sakramentu.

W atrium znajduje się materiał rozwojowy opracowany według zasad M. Montessori. Jedną z nich jest jego dostępność – dzieci podczas pracy indywidualnej dokonują wyboru spośród tych, które już znają. Daje to możliwość wielokrotnego powracania do tematów, zagadnień przekazywanych przez katechetę niezależnie od roku liturgicznego. **Zauważa się, że dzieci potrzebują dużo czasu na przyswojenie treści, dlatego nie wystarczy im opowiedzieć o jakimś wydarzeniu i czekać na szybką odpowiedź, trzeba im dać możliwość uczenia się przez powtarzanie i własną aktywność.**

Układ materiałów rozwojowych w atrium dotyczy głównie poruszanych tematów. W atrium dla dzieci w wieku od trzech do pięciu lat znajdują się materiały dotyczące:

- mszy świętej;
- przypowieści o dobrym Pasterzu;
- przypowieści o królestwie Bożym;
- chrztu świętego;
- Bożego Narodzenia;
- Wielkanocy.

Ponadto w atrium powinno się zorganizować miejsce, w którym dzieci mają możliwość modlitwy (klęcznik, stolik nakryty obrusem – w zależności od roku liturgicznego można na nim kłaść Biblię, kwiaty, świece, figurę Dobrego Pasterza, Dzieciątko Jezus, teksty prorocत्व, modlitw). Ważnym miejscem w atrium jest również kącik plastyczny, w którym dzieci mogą znaleźć wszystkie potrzebne narzędzia do wykonywania prac plastycznych, zwłaszcza dowolnego rysunku, kopiowania czy kolażu.

S. Cavalletti podkreśla, że materiał katechetyczny ma być prosty, ubogi, zawierający to, co najistotniejsze, ma być ściśle związany z treścią przekazywaną za jego pośrednictwem. Zbyt duża atrakcyjność materiału może spowodować zatrzymanie uwagi na nim samym, a w ten sposób może przeszkodzić dziecku w stopniowym przechodzeniu do rozpoznania treści, na które wskazuje. **Rolą materiału rozwojowego jest pośrednia pomoc w odkrywaniu tajemnic teologicznych. Podobną rolę spełnia nauczyciel – ma być tym, który wskazuje dziecku, gdzie ma patrzeć, dokąd iść, a nie tym, który koncentruje jego uwagę na sobie.**

S. Cavalletti proponuje, by materiały były wierne modelom wykonanym w atrium w Rzymie. Podobne do materiałów sprawdzonych przez wieloletnie doświadczenie, bowiem tylko one będą zgodne z odkrytymi potrzebami dzieci na różnych etapach jego rozwoju duchowego.

Czytaj więcej: Barbara Surma, *Charakterystyczne cechy formacji religijnej według koncepcji pedagogicznej Marii Montessori*, [w:] *Pedagogika Marii Montessori w Polsce i na świecie*, pod red. nauk. B. Surmy, Palatum-Ignatianum, Łódź-Kraków 2009.